

STÁT V NÁBOŽENSKÉ PERSPEKTIVĚ

Zdeněk Vojtíšek

Výjev na přední straně obálky z pozdně středověké tapisérie nemusí být na první pohled pochopitelný, ale k tématu tohoto *Dingiru* se hodí dobře: drak (vlevo) uděluje moc šelmě z moře. Drak představuje satana, božího nepřítele, žezlo je symbolem jím udělené moci a šelma je tradičně ztožňována se státem, pronásledujícím křesťany. Výjev odkazuje na slova *Zjevení Janova*, poslední knihy křesťanského Nového zákona:

Tu jsem viděl, jak se z moře vynořila dravá šelma o deseti rozích a sedmi hlavách; na těch rozích deset královských korun a na hlavách jména urážející Boha. ... A drak jí dal svou sílu i trůn i velkou moc. ... A celá země v obdivu šla za tou šelmou; klekali před drakem, protože dal té šelmě svou moc, a klekali také před šelmou a volali: „Kdo se může rovnat té dravé šelmě, kdo se odváží s ní bojovat?“ A bylo jí dáno, aby mluvila pyšně a rouhavě a měla moc po čtyřicet dva měsíce. A tak otevřela ústa a rouhala se Bohu, jeho jménu i jeho příbytku, všem, kdo přebývají v nebi. A bylo jí dáno, aby vedla válku proti svatým a aby nad nimi zvítězila. Dostala moc nad každým kmenem, národem, jazykem i rasou; budou před ní klekat všichni obyvatelé země, jejichž jména nejsou od stvoření světa zapsána v knize života, v knize toho zabitého Beránka. Kdo má uši, slyš!

Apokalyptická scéna pokračuje ve 13. kapitole *Zjevení* tak, jak to na dřevorezu vpravo na této stránce vyjádřil Albrecht Dürer:

Vtom jsem viděl jinou šelmu, jak vyvstala ze země: měla dva rohy jako beránek, ale mluvila jako drak. Z pověření té první šelmy vykonává veškerou její moc. Nutí zemi a její obyvatele, aby klekali před první šelmou.

Zkušenost křesťanů, v prvních dvou staletích tvrdě pronásledovaných ze strany římské říše, se nejen díky *Zjevení Janovu* stala významnou součástí křesťanské tradice a je – jak v úvodním článku do tématu ukazuje **Pavel Nikolaj Dušek** – vždy znovu aktualizována. Jiný teolog, **Petr Macek**, v následujícím článku připomíná, že vztah ke státu se stal velmi důležitou součástí dodnes živého dědictví radikální reformace. Vztah ke státu je velkým tématem i současné pravoslavné církve moskevského patriarchátu; jeho teologický rámec předkládá **Ondřej Rác**, praktickou realizaci ovšem zná každý, kdo sleduje vývoj ruské agrese na Ukrajině. Při postupném vytváření nauky nových náboženských společností samozřejmě záleží na tom, jak se k nim stát chová, a na tuto jeho odpovědnost poukazuje politoložka **Lucia Grešková**. A je to bezpochyby také vztah ke státu, který je podle sociologa **Zdeňka Nešpora** už od doby Habsburků jedním z kořenů postoje české společnosti (i té současné) k náboženským institucím.

Vztah ke státu je ovšem aktuálním tématem i v judaismu (píše o tom judaista **Aleš Weiss**) nebo v buddhismu (jak je jasné z článku indologa a buddhologa **Viléma Skopala**), a to kvůli vlně násilí, kterou v této době prožívá Izrael i Myanmar. Zajímavé proměny tohoto vztahu zaznamenal orientalista **Jan Brzobohatý** v Kazachstánu.

Také při tvorbě tohoto čísla *Dingir* nám zůstalo několik textů, které se do časopisu už nevešly. A tak nauku svědků Jehovových o neutralitě připomínáme zatím jen ve čtení na třetí straně obálky a fenomén tzv. suverénních občanů zatím jen v rozhovoru. Tyto a další články jsou připraveny na příště. Nezapomeňte si proto předplatit 29. ročník! ■

OBSAH

Mimo rubriky

Jsmo to my! (Pavel Hošek) 110

Z domova

Jazyk a ticho v Kolínském klášteře (Tomáš Černák,
Aneta Darjaninová, Barbora Spalová) 113
Léčitelství jako služba lidem (Daniel Světlík) 116

Téma

Nebýt z tohoto světa (Pavel Nikolaj Dušek) 118
O církev jako jinou polis (Petr Macek) 121
Kořeny českého ateismu
(Zdeněk R. Nešpor) 124
Stát, společnost, radikalizace (Lucia Grešková) 126
Demokracie jako společné úsilí (Vilém Skopal) 129
Od represe k uznání (Jan Brzobohatý) 132
Náboženský sionismus a Stát Izrael
(Aleš Weiss) 135
Symfonie jako ideál (Ondřej Rác) 138

Rozhovor s paní Marcelou

Být plný Boha a ctností – to je „boha-tství“
(Zdeněk Vojtíšek) 142

Recenze

Děti v nových náboženských hnutích
(Jitka Schlichtsová) 144

Čtení

Bůh a císař

3. strana obálky

Doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, Ph.D. (*1963), je vedoucím katedry religionistiky na Husitské teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze a šéfredaktorem časopisu *Dingir*.